

12 Aralık 1969 günü, Dünya radyoları çok önemli bir haber yayınladılar. Haber kısaca şöyledir :

— Fransa, ikinci atom deniz altısını Cherbourg Limanında denize indirdi.

Bir silâh olarak, atom deniz altısı nedir ?

Bunu en iyi anlatan ve açıklayan bir yazıtı sunuyoruz.

Redoutable denizaltısı

DENİZDEN CEHENNEM ATEŞİ SAVURACAK

Camille ROUGERON

Nükleer itiş gücü ile hareket eden ilk Fransız denizaltı gemisi «Redoutable», denizdeki denemelere başlıyor. Tam bu sırada, İngiltere de, stratejik bombardıman uçakları «Victor» ce «Vulcan» ın hizmetten kaldırıldığını ve bunların yerine, nükleer enerji ile hareket eden ve füze atan «Resolution», «Repulse» ve «Renown» adlı üç denizaltı gemisinin hizmete girdiğini açıkladı. Bunlara, 1970 yılında birde «Revenge» adlı dördüncü bir denizaltı daha ilâve edilecektir.

Birleşik Amerika Devletlerine gelince, orada da, Kara Kuvvetleri ve Hava Kuvvetlerini takviye etmek yerine, füze atan Denizaltı Filosunun geliştirilmesi tercih edilmekte, yeniliklere gidilmektedir. Acaba istikbalin savunması, deniz altı kuvvetleriyle mi sağlanacak ?

Diğer savunma sistemlerine nazaran, denizaltı gemilerinin avantajı şüpheli gözüküyor her halde. Ve bu gün Fransa, kendini gerçeklere uydurmaktan başka bir şey yapmıyor.

«Vurucu Kuvvet» denen kuvvetlerin ilk doğuşu, 60 aded Mirage - VI uçakları ile ve onların taşıdıkları atom bombaları ile başlar. Oysa, bu zihniyet çok tenkit edildi.

Bir uçak, daha havalanmadan önce yerde tahrip edilmek tehlikesi karşısında bulunduğu gibi, uçuş esnasında da düşürülebilir. Uçağın taşıdığı 70 kilotonluk bombanın kudreti, bugün fazlasıyla geride kalmıştır.

Vurucu Kuvvetin ikinci göbeği olan S.S.B.S., yani, Yerden-Yere-Balistik-Stratejik füzeleridir ki bunlar için, gerek İngiltere platolarında ve gerekse Fransa'nın Haute-Provence bölgesinde betonlu sığınaklar yapılmaktadır. Ancak, bunlar 1970 yılından daha

önce kullanışlı olamayacaklardır. Ne var ki, şişirilmiş olan bu 200 kilotonluk atom dolguları, Mirage IV uçağının bombaları gibi, gene de muayyen bir hududu aşmazlar. Ve ayrıca, bu füzeler, daha ilk atıştan önce ve ilk safhada, her birisi 5 megaton gücünde 3 dolgulu Sovyet SS-9 füzeleri ile tahrip edilmek tehlikesi karşısında bulunurlar.

Vurucu Kuvvetin üçüncü göbeği veya nesli, nükleer güçle çalışan denizaltı tekneleridir ki bunların varlığı da, «Redoutable» denizaltısı ile ortaya çıkmaktadır.

YENİLEMEZ BİR SİLAH MI ?

Cumhurbaşkanı Kennedy demişti ki :

«Polaris füzelerinin atılışını gören birisi, bunun toprağı alt üst eden bir silâh olduğundan artık şüphe etmez».

Amerika Deniz Kuvvetleri, 1966 yılında yazılan 40 sahifelik bir broşürde, füze atan denizaltı gemileri için, bu sözleri bir vecize kabul etmişti. Bundan hemen sonra, Cumhurbaşkanı Johnson, Polaris füzelerinin yerine, bunlardan daha üstün olan Poseidon füzelerinin hizmete girdiğini açıkladı.

Savaş görevlerinde atom gücü ile çalışan denizaltı gemilerinin avantajları tartışma kabul etmez niteliktedir.

Beton sığınaklarda depolanan Minuteman adı füzeler ve hava üslerinde duran uçaklar, düşmanın bunları ilk darbeye tahrip etmek kararı karşısında ne dereceye kadar emniyette bulunabilirler ? Bu hususta kuşku vardır.

Oysa, 41 tekneden ibaret olan ve bunun üçte ikisi okyanuslarda seyir halinde bulunan bir nükleer

Füze atan ilk Fransız denizaltısı «Redoutable» ve onun periskopu.

leer denizaltı filosunun savunma füzeleriyle korunmasına ihtiyaç yoktur. Gerçi, bunları arayıp bulmak ve tahrip etmek için düşmanın tam bir teşkilâtı vardır ki bu da, balıkçı gemilerinden, uçaklardan, helikopter taşıyan teknelerden ve nükleer avcı denizaltılarından kuru'dur. Durum böyleyken, Amerikan Deniz Kuvvetlerinin verdiği kesin bilgilere göre, dokuz yıldan beri devam etmekte olan faaliyet müddetince füze taşıyan Amerikan denizaltılarından hiç birisi kimse tarafından ne görülebilmiş, ne de takip edilmiştir.

Savunma, masrafa bağlıdır. Meselâ, binlerce Minuteman füzelerinin depo edildikleri sığınakların, düşmandan korunması için Cumhurbaşkanı Nixon'un teklif etmiş olduğu ilk tedbirler, ki buna Safeguard projesi denmişti, tam 6.5 milyara mal oluyordu. Bu hesaba; savunma için kullanılacak olan karşı koyma füzeleri dahil değildi. Haziran ayında, Cumhurbaşkanı Kennedy ve Johnson'un, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü uzmanlarından aldıkları raporlara dayanan Senatör Edward Kennedy, bu defa Safeguard projesininin 20 milyar dolara mal olacağını ileri sürmüştü.

Durum böyleyken, füze atan bir denizaltı teknesinin ortalama fiyatı, Polaris füzeleri hariç olmak üzere, 106 milyon doları geçmiyordu (bu fiyat, ilk sekiz yıllık prodüksiyona aittir). Bu denizaltı filosunun tümü ise, füzeleri de dahil olmak üzere, toplam olarak 11.8 milyar dolar tutuyor. (1 dolar = 10 TL.) Böylece, yerden-yere füzelerden, denizden atılan füzelere geçilmiş oluyor ki, bunu İngiltere ve sonra da Sovyet Rusya kabul etti. Şimdi ise, Fransa da bunu kabul etmiş oluyor. Haber alındığına göre, Çin de bu prensipe katılmaktadır.

Nükleer silâhları ellerinde bulunduran devletlerin sayıları arttıkça, füze atan denizaltı gemilerinin avantajları daha iyi anlaşılacaktır. Halbuki, on yıl önceye kadar bunu düşünen yoktu.

Diyeğim ki, meselâ 1959 yılında, Washington üzerine nükleer bir füze atılmış olsaydı, elbet ki Moskova üzerine de, mükabele olarak, aynı şey atılacaktı. Veya, diyelim ki, bu iki büyük devlet arasında bir savaş çıkarmak için, Çin her hangi bir teşebbüs yapmış olabilirdi. Böyle durumlarda, eğer elde yeter sayıda füze atan bir deniz altı filosu bulunursa, bu filo, tahripten mahfuz kaldığı için, gerçek durumu incelemek ve tecavüz edenin kim olduğunu tesbit etmek imkânına sahip bulunur. Aynı zamanda, böyle bir duruma mükabele tarzı da se-

çilebilir ve tecavüzün derecesine göre karşılık verilir.

Bir arama ve bulma şebekesince bir kaç denizaltı gemisinin tespit edilmesi ve batırılması, elbet imkân dahilindedir ki bu da, tenekenin su altında seyri, üsüne girişinde veya oradan çıkışı esnasında olabilir. Ancak, şu varki, deniz nükleer savaşında, hiç olmazsa halkın hayatı tehlikeye girmez. Okyanusların derinliklerinde cereyan eden bir nükleer savaşla, karadaki füze ve anti-füze savaşının yaratacağı katliam birbirile hiç kıyas edilemez. Denizaltı tekneleriyle savaşın leyhine söylediğimiz bu hususlar için, elbet bir ihtiyat payı da bırakılmalıdır. Okyanuslar, bir çok devletlerin nükleer güçleriyle dolunca, birisi çıkıp da her hangi bir heyecanla veya başka bir sebeple, Saygına veya Kudüseye nükleer füze atarsa, bunun kimin tarafından yapıldığı nasıl tespit edilebilir? İşte bu gibi olaylar korkusu iledir ki, bugün Amerika ve Sovyetler, nükleer silâhların sınırlandırılması konusu üzerinde anlaşmaya çalışmaktadır.

REDOUTABLE DENİZALTISINDAN TERRIFIANT TİPİNE GEÇİŞ

«Redoutable» denizaltı gemisinin tarihçesi, Amerika donanmasının Nautilus denizaltısını denize indirip denemesiyle başlar, ki bu tekneyi de, Amiral Rickover yeniden düzenlenen Amerikan donanmasına kabul ettirmişti. 1954 yılından itibaren, Atomik Enerji Komisyonu, (C.E.A.), elde zenginleştirilmiş uranium az olduğu için, donanmaya doğal uranium kullanmayı uygun görmüştü. Q-244 teknesi, 1955 yılında Cherbourg tersanesinde tezgâha konmuştu. Aynı zamanda, makine işinden sorumlu olan C.E.A., reaktörlü bir motör yapımını ele almıştı. Üç yıllık bir inceleme sonunda, doğal uraniumun denizaltı teknelerinde kullanılmayacağı anlaşıldı (aynı tip uranium bu gün elektrik santralleri için de uygun görülüyor). 1958 Mart ayında, gerek tekne ve gerekse reaktör üzerindeki bütün çalışmalar durduruldu.

Tadil edilmiş ve basınçlı su ile soğutulan ve zenginleştirilmiş uranium ile çalışan bir reaktör yapılması için 1960 yılı Mart ayında bir karar alındı. Makine ve motör işleriyle ilgili deniz mühendisleri, Cadarache'de bunu gerçekleştirdiler. Cherbourg'da inşa edilen «Redoutable» teknesi, 29 Mart 1967 tarihinde General de Gaulle'in huzurunda ortaya çıkarıldı. Bu teknenin tonajı, su üzerinde 8.000 ve su altında 9.000 tondur. Teknenin deniz denemelerine

Haziran 1969 tarihinde başlandı ve teknenin 1970 yılında hareket alanına gireceği umuldu. Gene Cherbourg'da inşa edilen «Terrible» ve «Terrifiant» denizaltıları da, muhtemelen dördüncü bir tekne ile birlikte, 1975 yılında hizmete girmiş olacaktır.

Füze konusuna gelince, SEREB tarafından yapılan MSBS (denizden-karaya-balistik-stratejik) tipindeki 16 tane füze, Amerikalıların Polaris A-1 füzelerine çok benzemektedir, ancak onlardan biraz daha fazla ağır olup, 15.000 kilogramı biraz ağırmaktadır. Bunlar da, A-1 gibi, iki katlıdır, birinci kat çelikten, ikincisi de cam fiberle takviye edilmiş plâstik maddeden yapılmıştır. Menzilleri 2.000 kilometre kadardır.

Fransız MSBS (denizden-karaya-balistik-stratejik) füzeleri, nitelikleri bakımından Amerikan Polaris A-1 füzelerinden daha düşüktür. Öyle ki, bunların atomik dolgusu, A-1 füzelerinde bile yetersiz görülen 500 kilotondan daha azdır. Bununla beraber, yapılan atış denemeleri, yeterli bulunmuştur.

Konuyu daha iyi inceleyebilmek için, tekrar Amerikadaki durumu ele alalım. Amerika Deniz Kuvvetleri, uzun zaman, «Nautilus» denizaltısını yapana karşı hoşnutsuzluk göstermişti. Buna mukabil, Amiral W.F. Raborn tarafından teklif edilen ve nükleer güçle hareket eden ve nükleer füzeler atan denizaltı teknesini sevinçle kabul etmişti. Bu sınıf teknedeki ilki, «George Washington» adı ile servise girdikten sonra, ki bu da 15 Kasım 1960 tarihinde olmuştu, aynı sınıftan kırk tane denizaltı daha yapılmıştı. Bu gemiler, Fransız «Redoutable» gemisine nazaran daha hafiftirler. Öyle ki, bunlardan ilk yapılan beşi, su üzerinde 5.900 ton deplasmanlıdır. Daha sonra yapılan beş denizaltı da 6.900 ve bunlardan sonraki otuz bir tekne ise 7.320 ton deplasmanlıdır.

Eğer bütün bu tekneler, «Redoutable» gibi, dalış halindeyken 16 füze atmak durumunda iseler, bu çok önemlidir, çünkü atacıkları Polaris A-1 füzeleri büyük gelişmelere kavuşmuşlardır. Yukarıda sözü geçen denizaltılardan ilk beşi, Polaris A-1 füzeleriyle donatılmıştı ki bunların da menzilleri 1.200 deniz mili, yani 2.200 kilometredir. Gövdeleri çift parçalı olup, çelikten ve sert propergolden yapıldır. (Propergol, özel karışımdır ve poliyurethane, perchlorate ammonium ve aluminium tozundan yapılmıştır). Bundan sonraki on üç tekne, Polaris A-2 füzeleriyle donatılmış ki bunların da menzilli 1.500 deniz mili, yani 2.780 kilometredir. Gövdelerinin ikinci

parçası cam fiberle pekiştirilmiş plâstik maddedir. Geriye kalan 23 tekne ise, Polaris A-3 füzeleri taşımaktadır ki bunların menzili 2.500 deniz mili veya 4.630 kilometredir ve hattâ daha da fazladır. Bu füzeler, şimdiye kadar yapılanlardan farklı olarak, boydan boya cam fiberle takviyeli plâstiktendir.

Böylece, bu denizaltılar, Polaris A-3 füzeleriyle donatılmış hale getirilince ve menzilleri artınca, 41 tekneden kurulu bir filo olarak, Avrupa ve Asya sularında, Atlantikte ve Arktik denizlerin buzlu sularında yüzerek, su altından bütün kara hedeflerini dövebilirler.

POLARIS FÜZESİNDEN SONRA POSEİDON

Poseidon füzesi, Polaristen çok farklı olup, hem boy ve hem de çap itibarıyla ondan büyüktür ve 30.000 kilogram ağırlığındadır. Menzili Polaris kadar ise de, patlayıcı madde yükü onun iki mislidir. Bunlarla donatılacak 31 ve sonra da 41 denizaltı teknelerinde füze atış tüpleri (namluları) tamamen yeniden geliştirilmiştir. Poseidon füzeleri taşıyan ilk denizaltılar 1970 yılında hizmete girecektir.

Polaris A-3 füzelerine nazaran patlayıcı madde dolgusu arttırılan Poseidon füzelerinde, bu çift dolgu, patlayıcı madde kalıplarının sayısını iki defa çoğaltmak yolu ile sağlanmıştır. MİRV, yani «çoğaltılmış dolgulu ve bağımsız idareli» füzeler için eski Savunma bakanı McNamara şöyle demişti: —Bunlar, son on yılın en önemli teknolojik başarısıdır—.

Bu füzelerin hedefleri yüzlerce kilometre uzaklarda bulunabilir. Minuteman-3 füzeleri için kabul edilen 3 aded tahrip kalıbı, Poseidon füzelerinde 8 adede çıkar. MİRV tipindeki ve çok sayıda Amerikan füzelerinin Moskova, Leningrad ve Baltık kıyılarında yerleştirilmiş olan savunma füzeleri ile yakalanıp yok edilmesi pek o kadar mümkün görülüyor.

Amerikan istihbaratının gerek keşiflerden ve gerekse başka başka kaynaklardan öğrenip çıkardığı sonuçlar böyledir. Eğer Pentagon'un dediklerine inanılırsa, Sovyetlerin her biri 5 megaton 3 kalıplı SS-9 füzeleri, 1969 ilkbaharında Pasifikte atılmış ve denenmişti, oysa bunlar MİRV füzeleri kalitesine ulaşmamışlardı, çünkü bunların idare ve kontrolü bağımsız değildir.

Amerikan Savunma Bakanlığı, MİRV sınıfı füzelerin geliştirilmesini ve bu yoldaki araştırmaları M.İ.T. (Massachusetts Institute of Technology)deki araştırma kuruluna havale etmişti. Bu füzelerin

«Redoutable» denizaltısı denizdeki denemelerde.

seri halinde yapımı işi de General Electric firmasına verilmiştir. Üniversite araştırmalarına terk edilen bu gibi önemli ve gizli işlerin gerçekleştirilmesi her hangi bir endişe ile karşılaşmamıştır. Chicago Üniversitesinin atom bombası üzerine yapmış olduğu çalışmalardan en son kimyasal ve biyolojik silahlar konusundaki araştırmalarına kadar, Savunma Bakanlığı daima yardım ve anlayışla karşılaşmıştır. Yüksek bilimler bakımından Amerikanın en ünlü bir kurulu olan M.İ.T. yani Massachusetts Teknoloji Enstitüsü, MİRV füzeleri işi ile görevlendirilmiştir. Bu enstitü, yirmi yıl önce, ilk atom denizaltılarının atalet (inertie) yolu ile idaresini gerçekleştirmişti ve bunların yapımı da, North American firmasına verilmişti.

Oysa bu yıl, öğrencilerin ve öğretmenlerin Vietnam konusundaki protestoları ve harp aleyhtarlığı yüzünden, Pentagon bu gibi bilim kurulları ile kontratlarını kırmak zorunda kaldı. Aynı zamanda M.İ.T. de ayrıca, MİRV füzeleri üzerindeki çalışmalarına ara verdi. Bu durum karşısında, Haziran ayında siparişi düşünülen ve 54.2 milyon dolar değerinde «Mark 12» tipindeki 58 aded füze başlığı işi de geri kaldı. Bunlar, Minuteman 3 tipi füzelerini geliştirmek için kullanılacaktı. Bazı senatörler de, bu silahların, atom silahlarının sınırlandırılması konusundaki anlaşmaları ve konuşmaları köstekleyeceğine ileri sürerek, protestolarda bulundular.

İngiltere de, Amerikadan bir miktar Polaris A-3 füzesi almış ve bunlarla, ilk üç füze atar denizaltılarını donatılmıştı ki bu tekneler de, «Resolution», «Repulse» ve «Renown»dır. 1970 yılında bunlara «Revenge» de katılacak. İngiliz Kralliyet Donanmasının istediği beşinci bir denizaltı teknesi de, mâli sebeplerle, donanmaya verilmemişti. Bu durum karşısında, İngiliz teknisyenleri, her denizaltı için verilen 4.630 kilometre menzilli on altıhar füze ile kal-

mayıp, bu füzeleri kendi imkânlarıyla yapmayı istiyorlar.

Sovyetlerin ilk füze atan deniz altı tekneleri, öteden beri Amerikan keşif uçakları tarafından meydana çıkarılmıştı. Alınan fotoğraflardan anlaşılacağına göre, bunlar klasik motörlü ve ancak iki füze taşıyan teknelerdi ki füzeleri de ancak su yüzüne çıkıpatabiliyorlardı.

Daha sonra, nükleer enerjiyle hareket eden Sovyet denizaltıları ortaya çıkmaya başladı ve bunların bir kısmı avcı, bir kısmı da füze atan sınıftandı. Moskova'daki bir geçit töreninde, bir kaç tip denizden-karaya niteliğinde füzeler görülmüştü ve bunların ekipleri, deniz kuvvetleri üniformasını giymişlerdi.

Sayı bakımından, Sovyetlerin deniz altı donanması, uzun zamandan beri dünyada birincidir. Nükleer güçle hareket eden denizaltı teknesini icat etmiş olan Amerikalı Amiral Rickover, Rusların nükleer denizaltı sayısının Amerikayı geçmek üzere olduğunu söylüyor.

Sovyetlerin denizden-karaya atılan füzelerine gelince, Amerikalıların ellerinde bulunan fotoğraflara ve diğer haberalma kaynaklarına göre, Sovyet füzeleri, önemli iki yönden, Polaris ve Poseidon'dan farklıdır.

Sovyetler Birliği denizaltılara yüklenen füzelerin sayısını azaltmış, oysa, buna karşılık, füzelerin ağırlıklarını, Amerikan füzelerine nazaran çok arttırmıştır. Diğer taraftan, Sovyet füzelerinin menzilleri çok daha aşağıdır ki bu da, dolgu ağırlığının çoğaltılması yüzündendir. Sovyetler Birliği, on beş yıldan beri, sayısı az, fakat tahrip kudretli çok ve yangın tesirli füzelerle düşmanı yıkmak taktiğini benimsemiştir. Amerikaya gelince, onlar daha az kudrette, oysa daha çok sayıda füzelerle etkiyi tercih etmektedir. Ancak Sovyetler, Khruşev'in övündüğü 100 megatonluk dolgulara sahip olduklarını ileri sürmüyorlar. Sovyetlerin SS-9 füzeleri, herbirisi 3 megaton olan 3 nükleer tahrip kalıbı yerine, 20 megatonluk tek bir kalıpla doldurulmuştur ki bu da, yerde patlatılarak, sığınaklarda depo edilmiş Amerikan Minuteman füzelerini oldukları yerlerde patlatmak amacıyla kullanmak içindir. Bununla beraber, bu Sovyet füzeleri, yer yüzeyinden bir kaç kilometre yükseklikte patlatılırsa, yakıcı etkileri gene de amaca uygundur.

Böylece, iki türlü çözüm ortaya atılmış bulunuyor. Amerikalılar, kendi Minuteman ve Poseidon füzelerine bağımsız idareli MİRV sistemini uygulamış-

lar, Sovyetler ise, ağır dolgu denizden-karaya füzeleri seçmişlerdir. Her iki sınıf füze de, savunma füzeleriyle (anti-füzelerle) yakalanmayacak niteliktedir. MİRV sistemi uygulanan Amerikan füzeleri, hedefe uzaklardan yönetiliyor ve bağımsız kontrollü hareketlerinin özelliği sayesinde anti füzelerden kurtuluyor. Sovyetlerin denizden-karaya atılan tek dolgu büyük ve ağır füzeleri de, hedefe daha yakın mesafelerden atıldıkları için, dik bir mahrek üzerinde yükselmekte, değişik hızla uçmakta ve manevralar yapmaktadır ki bu da onu anti-füzelerden korumaktadır.

Öte yandan, Sovyetler her vesile ile, ellerinde Amerikan anti-füzelerinin erişemeyecekleri nitelikte füzeler bulunduğunu söylüyorlar. Bu iddâyı haklı gösterebilecek sebepler olsa gerek. Sovyetlerin iki yıldan beri denemekte oldukları bir füze vardır ki bunların izledikleri yolun bir kısmı, Dünya çevresinde bir yörüngeden ibarettir ve füze, yolunun son bölümünde hedefe yönetilerek yerden yüksek bir noktada patlatılmaktadır. Yakıcı nitelikte olan bu patlama, tam hedef üzerinde olmasa bile, gene çok etkilidir, çünkü tahrip yarı çapı gayet geniştir.

Bu durumdan dolayıdır ki, bakan McNamara, anti-füze taraftarlarına karşı uzun zaman muhalefet göstermişti ve Kongre'de Safeguard projesinin çürüklüğünü iddia ve ispat edebilecek bir uzman çıkmamıştı.

Bütün bu işler arasında, Çin ne yapacak ve henüz, nükleer enerjiyle hareket eden deniz altı teknelerine sahip olmasa bile, elindeki füze atan denizaltılarını nasıl kullanacaktır? Çin, klasik motörlü ve büyük kudretli iki adet füze taşıyan ilk Sovyet denizaltılarını taklit edebilir. Veya, daha basit olarak, Amerika kıyılarına yakın topraklara çok miktarda nükleer dolgular savurabilir, ki bunlar da, birkaç yüzmestre yüksekliğinde infilak dalgaları vücuda getirecek, birkaç milyon ahalisi olan bölgeleri süpürür. Füzeler tercihen yere yakın bir yükseklikte patlatılırsa, on beş megatonluk bir dolgunun radyoaktif etkisi, gereğince bu etkiyi arttıracak bir özel zarfın ilâvesiyle, 1000 kilometre içerilene kadar işler. Böyle olursa, etki daha büyük.

Büyük sayıda infilaklar veya yere yakın infilaklar için, denizaltı teknelerine ihtiyaç yoktur bile. Basit bir balıkçı gemisi de bu işi yapabilir. Nükleer harbin araç ve gereçlerini, Çinlilerin muhayyele ve icat kabiliyetleri haylıca basitleştirebilir.